

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

для студентів

галузь знань 05 - соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 – соціологія
освітній рівень бакалавр
освітня програма Соціальні технології
вид дисципліни обов'язкова

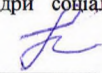
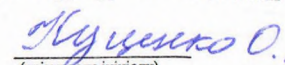
Форма навчання	денна
Навчальний рік	2019/2020
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: доц. Бабенко С.С.

КИЇВ – 2019

Розробила:

Бабенко С.С., к.соц.н., доцент, доцент кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин

(підпис)
(прізвище та ініціали)

Протокол № 8 від 20.06 2019 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол № 8 від 30.08 2019 р..

Голова науково-методичної комісії Петренко-Лисак А.О.

1. Мета дисципліни – формування знання про ключові соціальні проблеми сучасних суспільств та особливості соціологічного підходу в дослідженні проблем та викликів сучасного суспільства, опанування соціологічними знаннями про сучасне суспільство з опорою на першоджерела, статистичні та соціологічні матеріали а також розвиток соціологічного світосприйняття.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

– *Знати:*

- особливості наукового та ненаукового знання про суспільство;

- особливості представлення інформації у ЗМІ.

– *Володіти елементарними навичками* пошуку та відбору релевантної інформації та джерел, представлення та аргументації власної думки.

3. Анотація навчальної дисципліни: Знайомство із сутністю соціальних проблем та специфікою соціологічного їх дослідження у порівнянні із повсякденними знаннями та масмедійними продуктами є вступним змістовним кроком освітньої програми "соціальні технології". Тематичне наповнення дисципліни проводить розрізнення між особливостями наукового соціологічного знання щодо соціальних проблем та його представлення у ЗМІ, дає можливість критичного осмислення повсякденного досвіду із застосуванням соціологічного понятійного апарату. Творчі завдання, індивідуальна та групова робота формує навички навчання в парадигмі студентоцентрованої освіти.

4. Завдання (навчальні цілі):

1. знайомство з понятійним апаратом соціології, ознайомлення з основними соціальними проблемами сучасного суспільства;
2. актуалізація повсякденного знання та його аналіз за допомогою наукового апарату соціології;
3. критичне осмислення запропонованих концепцій та публікацій;
4. робота над вмінням аналізу, інтерпретації, презентації ідей, робота над вмінням критичного мислення, групової роботи та її презентації.

Що спрямовано на формування наступних компетентностей:

- ЗК 9. Здатність виявляти проблеми, пов'язані з реалізацією рівних можливостей у суспільстві.
- ЗК12. Здатність до пошуку, обробки та аналізу соціальної інформації з різних джерел.
- ФК2. Здатність застосовувати соціологічні поняття, концепції, теорії та методи для аналізу й інтерпретації соціальних явищ та процесів, соціальних проблем та конфліктів в Україні та світі у їхньому сучасному та/або історичному контексті.
- ФК5 Здатність до самостійного пошуку та критичного опрацювання, аналізу та узагальнення соціальної інформації з різних джерел.
- ФК15. Здатність прогнозувати розвиток соціальних процесів в організаціях, галузях та регіонах

Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати особливості соціологічного знання, відмінності від інших знань про суспільство	Лекції, семінари, самостійна робота	Усна відповідь, творчі завдання, КР1	20
2.1	Описувати та аналізувати суспільні явища із залученням повсякденного знання та соціологічних понять;	Лекції, семінари, самостійна робота	Усна відповідь, творчі завдання, КР1, КР2	30
2.2	Визначати зміст та розкривати сутність основних соціальних проблем сучасного суспільства;	Лекції, семінари, самостійна робота	Усна відповідь, творчі завдання,	20
3.1	Удосконалення навичок комунікації	Семінари, самостійна робота	Усна відповідь, творчі завдання	10
3.2.	Робота в групі	Семінари, самостійна робота	Усна відповідь, творчі завдання КР2	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання .

Результати навчання дисципліни (РН, код)	1.1	2.1	2.2	3.1	3.2
Програмні результати навчання (ПРН, назва)					
ПРН 11. Виявляти та аналізувати нові чинники соціальної нерівності в Україні та світі, визначати можливі шляхи подолання нерівного доступу різні суспільних груп до тих чи інших соціальних ресурсів	+		+		
ПРН14. Здійснювати пошук, обробку та презентацію соціальної інформації		+		+	+
ПРН15. Планувати та ефективно використовувати час, працювати самостійно, систематично підвищувати свій професійний рівень шляхом самоосвіти. Порівнювати та узагальнювати результати різних соціологічних досліджень.		+	+		
ПРН 19. Використовувати соціальні технології з метою моніторингу оцінки стану соціального середовища, в якому перебувають об'єкти соціологічного дослідження.	+			+	+
ПРН 20. Проводити аналіз стану соціальної сфери соціуму, планування та реалізацію заходів з удосконалення форм і методів запровадження соціальних технологій.		+	+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- **семестрове оцінювання:**

	Бали	
	Min.	Max.
Усна відповідь (РН1.1, РН2.1, РН3.1)	15	25
Творчі завдання (РН1.1, РН2.1, РН3.1, РН3.2)	18	30
Контрольна робота 1 (КР1) (РН2.1, РН2.2)	12	20
Контрольна робота 2 (КР2) (РН2.1, РН2.2, РН3.2)	15	25
Разом	60	100

- **підсумкове оцінювання у формі заліку:**

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 60 балів* для одержання заліку обов'язково написати КР 1 та КР 2 та виконати завдання для самостійної роботи до 6 (60%) тем дисципліни

7.2 Організація оцінювання:

1. Усна відповідь – теми 1-12
2. Творче завдання – 4-5 тема
3. КР1 – після 5 теми
4. КР2 – після 12 теми

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми*	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
1. Соціологія: системний погляд на суспільство				
1	Специфіка соціологічного знання про суспільство.	2	2	4
2	Сучасна соціологія про актуальні проблеми суспільства	2	2	4
3	Соціологічні дослідження проблем сучасного суспільства	2	2	4
4	Представлення та інтерпретація соціологічної інформації у ЗМІ	4	2	6
5	Соціальні норми, соціальний контроль та особистість. Девіантна поведінка як джерело соціальних проблем суспільства.	2	2	4
	<i>Контрольна робота 1 (письмова)</i>		2	6
2. Соціальні чинники та наслідки соціальних проблем сучасного суспільства				
6	Соціальна нерівність у сучасних суспільствах як чинник соціальних проблем	2	2	4
7	Проблеми соціально-економічних нерівностей. Бідність, багатство, розшарування	2	2	4
8	Соціальні наслідки та проблеми міграції в сучасній Європі та Україні.	2	2	4
9	Проблеми та виклики сучасних політичних процесів. Громадянська позиція	2	2	4
10	Соціальні виклики сучасних змін у сім'ї, шлюбі та особистого життя	2	2	4
11	Соціальні виклики релігійного життя	2	2	4
12	Соціальні зміни у сучасному світі. Виклики COVID-пандемії, тероризму, екологічних та техногенних катастроф	2	2	4
	<i>Контрольна робота 2</i>		8	4
	РАЗОМ	26	34	60

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 26 год.

Семінарів – 34 год.

Самостійна робота – 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

1. Черниш Н.Й. Соціологія. Курс лекцій. Львів: "Кальварія", - 2003, - 540 с. Режим доступу: <https://fc.vseosvita.ua/001rxm-1cda.pdf> С. 115-138, 139-160, 214-224, 288-296, 323-338
2. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства. - К.: 2021. – 664 с. Глава 1, 2, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 22.
3. Гідденс Е. Соціологія. Навчальний посібник. К.:Основи, 1999. – 726 с. Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-173.html> Розділи 1, 4, 7, 8, 14, 16

Додаткова:

1. Монсон П. Лодка на аллеях парка. Введение в социологию. М.: Весь мир, 1995. – 216 с.
2. Бауман З. Мыслить социологически. М.: Аспект-Пресс, 1996. – 255 с.
3. Опитування громадської думки: як правильно розуміти та інтерпретувати соціологічні дані. Посібник для журналістів. (ред. Бекешкіна І.Е.). Фонд Демократичні ініціативи. Київ 2020. 110с. <http://razumkov.org.ua/uploads/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

4. Ильин В.И. Социальное неравенство / Центр социологического образования института социологии РАН. М.: Институт социологии РАН, 2000, – 280 с.
5. Ленски Г. Проблема: кто что получает и почему? // *Lenski G.E. Power and Privilege. A Theory of Social Stratification.* N.Y., St. Louis, San Francisco, Toronto, L., Sydney: McGraw-Hill Book Company, 1966. доступно на сайте: <http://socnet.narod.ru/library/authors/Ilyin/hrest/Lenski.htm>
6. Большой толковый социологический словарь (Collins) М. 1999. в 2х томах т.1. 544 с., Т.2 528 с.
7. Миллс Ч.Р. Социологическое воображение // пер. с англ. О.А.Обремко. М.: Nota Bene, 2001. – 264 с.
8. Бергер П. Приглашение в социологию. Гуманистическая перспектива. М.: Аспект-Пресс, 1996. – 264 с.
9. Малес Л.В. Числові дані як створення гендерних дискусій та дискурсів// Гендер для медій: Підручник із гендерної теорії для журналістики та ін. / за ред. М.Маєрчик. - К.:Критика. - 2013. - С. 165-175
10. The Sage Handbook of Sociology (2005) Craig Calhoun (Ed.) <http://www.sagepub.com/books/Book210381#tabview=toc>
11. Харари Ювал Ной. 21 урок для 21 століття. - К.2018- с. 70-115, 228-303

10. Додаткові ресурси:

✓ Інтернет ресурси

1. Бібліотека соціологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://www.soc.univ.kiev.ua/>
2. Ресурсний центр з соціології, Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна <http://www.sociology.kharkov.ua/> (електронна бібліотека, тексти публікацій, корисні посилання)
3. Державний Комітет Статистики України - www.ukrstat.gov.ua
4. Київський міжнародний інститут соціології. Прес-релізи досліджень <http://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports>
5. Бекешкіна Ірина, Богдан Олена «Соціологія та соціальні дослідження: що, як та навіщо?»
Онлайн курс на Прометеус https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about